

2024-031

Contactpersoon Nynke Joustra
Telefoon (030) 607 15 06
E-mail n.joustra@nieuwegein.nl

Gemeenteraad Nieuwegein

Datum 31 januari 2024
Uw kenmerk
Kenmerk
Zaaknummer
Berichtnummer
Onderwerp Uitkomsten
Rioolwateronderzoek
KWR 2023

Geachte leden van de raad,

Eerder hebben wij rioolwateronderzoeken uitgevoerd in Nieuwegein om inzicht te krijgen in het middelengebruik binnen de gemeente. Op dit moment wordt samen met partners gebouwd aan een aanpak die jonge aanwas in de druggerelateerde criminaliteit moet voorkomen. Binnen deze aanpak (Aanpak Jonge Aanwas/Doorgroeiërs) is specifiek aandacht voor het ontwikkelen van een aanpak gericht op de (drug)gebruiker.

Om inzicht te krijgen in de huidige stand van zaken in de totale omvang van het drugsgebruik in Nieuwegein heeft KWR, Watercycle Research Institute in opdracht van de gemeente Nieuwegein in maart 2023 een rioolwateronderzoek drugs uitgevoerd. Het Trimbos-instituut heeft desgevraagd de uitkomsten van dit rioolwateronderzoek gedeut. Om de resultaten in de juiste context te kunnen plaatsen heeft het Trimbos-instituut overleg gehad met diverse stakeholders waaronder de GGD-regio Utrecht en Jellinek verslavingszorg. Met deze brief informeren wij u over het rioolwateronderzoek en de duiding van de uitkomsten van het rioolwateronderzoek.

Duiding Trimbos-instituut

Voor dit onderzoek is er gekeken naar de aanwezigheid van resten van de volgende drugs in het rioolwater; amfetamine (speed), methamfetamine (crystal meth), MDMA (XTC), benzoyllecgonine (omzettingsproduct van cocaïne), carboxy-THC (omzettingsproduct van actieve stof in cannabis), de som van 3-MMC en 4-MMC en ketamine.

Uitvoering rioolwateronderzoek

Het rioolwater bij het gemaal aan de Wilgenroos/Geindijk te Nieuwegein is in de week van 8 t/m 14 maart 2023 gedurende zeven aaneengesloten dagen onderzocht. In deze week waren er geen evenementen bekend die van invloed zouden kunnen zijn op de resultaten. Nagenoeg alle 65.426 inwoners van de gemeente Nieuwegein zijn op deze manier meegenomen in het onderzoek (>99%).

Aan de hand van de gemeten concentraties van de resten van drugs in het rioolwater zijn weektrends en schattingen van het drugsgebruik in de gemeente Nieuwegein gemaakt. Vervolgens is het gebruik van de verschillende drugs genormaliseerd voor het aantal inwoners in de gemeente Nieuwegein. De geschatte gemiddelde consumptie in mg per 1000 inwoners van de gemeente Nieuwegein is daarnaast ook vergeleken met de steden Amsterdam en Utrecht en de regio Eindhoven. Deze steden worden jaarlijks gemeten in het kader van een Europees onderzoek. De laatste resultaten zijn afkomstig uit 2022. Deze steden of regio's zijn weliswaar van verschillende omvang en hebben verschillende demografische kenmerken, maar geven desalniettemin een richting aan de resultaten in het huidige onderzoek.

Resultaten

De resultaten van het huidige rioolwateronderzoek laten zien dat gedurende de meetperiode het gebruik van de diverse gemeten drugs in Nieuwegein over het geheel genomen geen grote uitschieters laat zien. Wel toont het onderzoek aan dat er meerdere soorten drugs op verschillende momenten van de week door de inwoners van de gemeente Nieuwegein worden gebruikt. De resultaten zijn hieronder per drug beschreven.

Cocaïne en MDMA

Wat betreft cocaïne (op basis van het gemeten omzettingsproduct benzoyllecgonine) zijn de resultaten van het rioolwateronderzoek in de gemeente Nieuwegein redelijk overeenkomstig met de resultaten van Utrecht en Eindhoven in 2022. De geschatte gemiddelde consumptie van cocaïne in de gemeente ligt aanzienlijk lager dan in Amsterdam in 2022. Een vergelijkbaar beeld is te zien voor MDMA. Het gebruik van cocaïne, maar vooral MDMA is duidelijk hoger in het weekend in de gemeente Nieuwegein. Op basis van het rioolwateronderzoek kunnen er geen uitspraken worden gedaan over welke groepen deze drugs gebruiken. Mogelijk worden deze drugs met name tijdens het uitgaan gebruikt, maar gebruik in onder andere de thuissetting valt niet uit te sluiten, zeker wat cocaïne betreft. Aangezien Nieuwegein geen levendig uitgaanscentrum heeft en inwoners vooral uitgaan in de regio Utrecht, kan er van worden uitgegaan dat de gevonden resten voornamelijk afkomstig zijn van inwoners en niet zo zeer van bezoekers dan wel toeristen.

Ketamine

De drug ketamine is in dit onderzoek voor het eerst gemeten. De gevonden resten zijn over het geheel genomen laag. Het weekpatroon laat een duidelijke stijging zien richting het weekend. Dit past bij de setting waarin deze drug doorgaans wordt gebruikt. Ketamine wordt met name tijdens het uitgaan gebruikt en ook vaak in combinatie met andere drugs zoals MDMA.

Amfetamine

De geschatte gemiddelde consumptie van amfetamine in de gemeente Nieuwegein is vergelijkbaar met die van Amsterdam, maar lager dan in Utrecht in 2022. Wel is hier een duidelijk constant weekpatroon te zien. Het valt op dat er op alle dagen van de week sprake is van een *hoge consumptie* van deze drug in Nieuwegein. Dit doet vermoeden dat er in de gemeente Nieuwegein een populatie is die frequent amfetamine gebruikt. Aanvullende gegevens zijn niet beschikbaar, aangezien deze drug doorgaans niet wordt uitgevraagd in andere onderzoeken. Vanuit de verslavingszorg weet men dat deze drug ook wel gecombineerd wordt met GHB in gemarginaliseerde doelgroepen in de regio, maar deze drug kan niet gemeten worden bij rioolwateronderzoek.

Metamfetamine en de som van 3-MMC en 4-MMC

De geschatte gemiddelde consumptie van de stimulerende drugs metamfetamine en de som van 3-MMC en 4-MMC is gedurende de gehele meetperiode zeer laag in de gemeente Nieuwegein en soms zelfs onder de detectiegrens. Op basis van deze gegevens kan daarom niet geconcludeerd worden in hoeverre deze drugs überhaupt gebruikt worden in de gemeente Nieuwegein. Wat betreft 3-MMC en 4-MMC valt echter niet uit te sluiten dat men in Nieuwegein deze drugs wel als zodanig aankoopt en gebruikt, maar dat het in werkelijkheid om andere vergelijkbare drugs zoals 3-CMC gaat die niet in dit onderzoek zijn meegenomen. Resultaten van het Drugs Informatie en Monitoring Systeem (DIMS) laten namelijk zien dat na het verbod op 3-MMC eind 2021 ongeveer 1 op de 7 ingeleverde 3-MMC monsters in werkelijkheid 3-CMC of een andere vergelijkbare drug bevat (DIMS jaarbericht 2022, Trimbos-instituut).

Cannabis

Tenslotte is de geschatte gemiddelde consumptie van cannabis opvallend genoeg hoger dan in Utrecht en Eindhoven, maar lager dan in Amsterdam. Het rioolwateronderzoek laat zien dat er op verschillende dagen in de week een vergelijkbare hoeveelheid cannabis geconsumeerd wordt. Dit kan wijzen op een populatie die frequent gebruikt. Het gebruik van cannabis wordt ook lokaal gemonitord door middel van vragenlijstonderzoek.

Aandachtspunten

Bij dit specifieke type onderzoek gaat het om schattingen van gebruik op basis van gevonden resten drugs in het rioolwater. Om die reden worden er hier bij de duiding geen uitspraken gedaan wat betreft de berekeningen naar lijntjes/pillen/joints per dag. Het is namelijk lastig om bij dit soort schattingen de juiste nuance aan te brengen.

Bladnummer 4/4

Kenmerk

Onderwerp Uitkomsten Rioolwateronderzoek KWR 2023

Hetzelfde geldt voor de marktomvang. Wel blijkt uit dit onderzoek dat er naast diverse druggerelateerde criminele activiteiten in de gemeente Nieuwegein ook sprake is van gebruik van meerdere soorten drugs door de week heen door de inwoners van Nieuwegein. Een deel van de winst die wordt behaald met deze criminele activiteiten is dus hoogstwaarschijnlijk afkomstig van de inwoners van de gemeente Nieuwegein.

Bij het lezen van de onderzoeksresultaten is het verder nogmaals belangrijk om te realiseren dat op basis van deze uitkomsten er geen uitspraken gedaan kunnen worden over wie de gebruikers van deze drugs zijn, wat hun gebruikspatronen zijn en gebruiksfrequentie is. Trends in gebruik worden pas zichtbaar als metingen jaarlijks of in ieder geval eens per twee jaar op hetzelfde moment herhaald worden of op meerdere momenten in het jaar. Door de resultaten dan weer naast overige beschikbare gegevens te leggen kunnen de resultaten nog beter worden geduid en kan er worden gemonitord of een bepaalde aanpak effect heeft.

Vervolg

In navolging op de duiding van dit rioolwater-onderzoek zijn studenten van de Haagse Hogeschool, opleiding public safety, in kaart aan het brengen wat het profiel van de Nieuwegeinse gebruiker is en daarmee van de lokale afzetmarkt in deze. Op basis van deze uitkomsten wordt bepaald welke barrières op te werpen om het gebruik te verminderen en daarmee de druggerelateerde criminaliteit te voorkomen. Hierbij wordt zowel nagedacht over preventie en handhaving; en ingezet op een integrale aanpak waarbij meerdere beleidsterreinen, zowel Maatschappelijke Ontwikkeling als Toezicht, Veiligheid en Leefbaarheid, betrokken zijn.

Tot slot

Het rioolwateronderzoek dat KWR in maart 2023 heeft uitgevoerd wordt gezien als een 0-meting. Mede op advies van het Trimbos-instituut is het voornemen om in 2025 een 1-meting te laten plaatsvinden.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

Ellie Liebregts
secretaris

Marijke van Beukering-Huijbregts
burgemeester